

KOMUNIKACE S RODIČI aneb co dělat, aby bylo setkání oboustranně přežitelné a co nejefektivnější

- **znalost a schopnost využívat určité zásady je určitě výhodná, přesto je každý rozhovor specifický a je třeba k němu takto přistupovat a reagovat na aktuální situaci**
- **kdo nechce číst vše, může využít klíčových slov (Ctrl F):** setkání s rodičem, rodičovská agrese, 1. stupeň, témata rozhovorů, neverbální komunikace, obsah sdělení

NA CO MÁ RODIČ NÁROK

- hájit své dítě (u každého to vypadá jinak, ale většina rodičů dělá to nejlepší, co umí)
- získat informace o průběhu vzdělávání dítěte
- **povinnost** – informovat školu o změně zdravot. stavu dítěte = donést zprávy z PPP

NA CO MÁ UČITEL NÁROK

- rozhodnout si, kdy se s rodičem bude bavit - odmítnout rodiče ve chvíli, kdy přijde nevhod, neohlášen
- odmítnout otevřít téma týkající se jednoho žáka před celou třídou
- **povinnost** – mít/nabídnout konzultace, kdy za ním rodiče mohou přijít

- mít na mysli, že v očích většiny rodičů je normální se školou nekomunikovat, držet si určitý odstup – zpráva ze školy = něco je špatně (i učitelé to tak berou)
- výhodné informovat rodiče i o běžném dění, co se podařilo, čeho se dítě zúčastnilo – nabourá se tak ona představa – zpráva ze školy = ohrožení
- je to časově náročné, ale vyplatí se

Liga na ochranu učitele – bezplatná právní ochrana vůči rodičovským útokům

Supervize v PPP - pokud vás některé sezení hodně zničilo a pořád se vám honí v hlavě, zda jste to či ono udělali správně či co by šlo ještě udělat, ideální je supervize (viz nabídka PPP či se optat u nás ☺ třeba něco společně vymyslíme)

SETKÁNÍ S RODIČEM

INICIATIVA UČITELE

- **Schůzka** - nejhorší zdroj potenciálních problémů a agrese - všichni rodiče proti učiteli; rodiče sedí na místech dětí, U pod nimi dítě vidí a rodič dítě brání → tripartity jsou dobré, pokud by chtěl rodič kontaktovat někoho z dalších U, třídní mu dá kontakt, rodič musí sám vyvinout iniciativu
- Každá schůzka má nějaký **program, snaha se ho držet** a v případě otevření nechtěných témat se na program odvolat – *př. otevřené téma vyřešíme jindy, pozvu si ty, kterých se týká*
- Před schůzkou je dobré si promyslet možná témata, která rodiče mohou vytáhnout, promyslet si, zda na ně budu chtít reagovat a jak, zda je v mé moci to na schůzce 1 x všem vyřešit
- **Individuální setkání** – zvu rodiče, většinou jde o nějaký problém, nepříjemnou situaci – rodiče mailem naladit co nejlépe – *rád bych vás pozval, abychom se společně zamysleli, vymysleli, prohodili co a jak s vaším...*, pozvání nesmí vyznít, máte problém a řešte si ho
- **Informování rodičů předem** - prospěch, hrozí problémy, reflektujte to – předzvěst rodičům, aby tušili, že dítě ve škole bojuje; děti občas doma svedou vše na U, jeho nekompetentnost (někdy schválně, někdy informují nevědomky zkresleně)- jakmile se

rodičům při setkání ve škole řekne úplně opačná zpráva, než říká dítě doma, rodič je pod tlakem a brání své dítě

INICIATIVA RODIČE

- **něco se mu nelíbí** (prospěch, chování U, ohrožení jeho dítěte) – může do školy přijít nedobře naladěm
- **výjimečně jde rodič chválit**

Potenciálně problémové sezení

- nebýt sám, vždy minimálně stejně lidí jako protistrana, stačí i někdo jako přísedící, rychle mu říci co a jak, nemusí vůbec reagovat, jen pozoruje, vkládá třeba klidníci, nezaujaté věty
- pokud se řeší něco opravdu velkého, člověk musí mít sepsané důkazy – důležité závěry dobré sepsat, pak se to dá na rodiče vytáhnout, pokud nefunguje dohodnuté, může to být i doklad pro další instituce, co případ budou řešit
- **na sezení si vymezit čas, pokud je omezený, informovat rodiče, někteří jsou neodbytní, pojd'me, sedneme si a něco vymyslíme... mám na vás asi ještě 10 minut, tak si vše shrňme**
- shrnutí je důležité - co se bude dít dál – další schůzka (kdy, proč), stačí informace mailem – důležité opravdu uhlídat dohodnuté termíny a sejít se, jinak si rodiče oddychnou, že přežili jednu schůzku a mají zase klid a nemusí nic extra dělat

Rodičovská agrese

- **každý rodič vychovává své dítě dle svého nejlepšího přesvědčení** a tudíž má také potřebu ho bránit
- pokud **přijdou oba**, otec chodí často jako bodyguard, matka vyjednává; sledovat i nonverbální reakce, rodiče nemusí být oba zajedno, chytout se třeba iniciativy toho, kdo ji nabízí – *to je bezva, že to takto také vidíte, jak by se toho dalo využít.....*
- Při jednání **si uvědomit rozvržení sil** – U má a zády školu, jako instituci, rodič je na cizí půdě – lepší kabinet, ne třída a místo žáka, je posílen
- To, že rodič došel, se dá brát i pozitivně – chce situaci řešit – *vy jste tu ti důležití, my vás potřebujeme, vy jste rodiče a znáte své dítě nejlépe a dokážete vymyslet, co mu může pomoci*

Reakce na agresivní rodiče

- A) potvrdit rodičovskou A – *vidím, že se zlobíte, máte na to nárok* – říci to vážně a hned dodat – *pojd'te se posadit* – počkat, až si dotyčný sedne, netočit se k němu zády; poté se posadit proti němu přes stůl – *co vás tedy trápí*; nechat rodiče vyprávět a tím vyventilovat jejich rozhořčení, chápavě kývat hlavou, klidně si udělat poznámku, ale co nejméně klopit hlavu
- pokud agresivní rodič na učitele vlétne na chodbě, je třeba si třeba třídnicí či něčím vymezit osobní prostor a nenechat se třeba zdržet z hodiny; říci klidně, že máte povinnosti, ať se staví o přestávce, konzultačních hodinách, že mu rádi pomůžete
- B) sedíme u stolu, třeba udržovat oční kontakt (dobré dívat se na tzv. 3. oko – na čele mezi očima), ne se dívat do poznámek a hledat tam známky ... - znak nejistoty
- pokud je ale rodič velmi útočný a obviňuje vás třeba, je šikovné mít v ruce nějaké desky, dívat se na rodiče co vše říká a občas si klidně i jen jako udělat poznámku – druhou stranu to znejistí, dává si většinou více pozor, co říká

C) sezení nesmí sklouznout do roviny „já vím vše, vy nic“ → potřeba, aby si rodič přišel na řešení sám; žák nemívá úkoly - *co myslíte, že by mu pomohlo, aby si úkoly nosil, co se vám osvědčilo...* → co rodič vymyslí, za to si zodpovídá a ještě má dobrý pocit

- někdy rodiče reagují velmi emotivně – neutěšovat je, spíše reflektovat situaci- *máte to opravdu těžké*
- rodiče se mohou obviňovat, že situaci zavinili – říci, že v té situaci jednali, jak to v tu chvíli cítili jako nejlepší, že k tomu měli určitě nějaký důvod a nyní jsme se sešli proto, abychom vymysleli co a jak dál
- při hledání řešení – **netlačít rodiče někam, kde je to pro ně nerealizovatelné a nepřijatelné**, někteří na schůzce pod tlakem odkývají vše, dobré hodně promyslet, co se po nich dá reálně chtít – aby dítě chodilo do školy, aby mělo aspoň úkoly... - nereálné cíle jen prohloubí jejich skepsi a váš vzték, že nic nedělají
- **dítě na schůzce** – dle situace, starší děti klidně; vyložení karet na stůl, nikdo nikoho neobchází, dítě vidí, že rodič je s učitelem zajedno; učitel vidí, jak dítě a rodič komunikují

Užitečné pro 1. stupeň

- **Zapojování rodičů, spoluodpovědnost** – snaha vyvážit podporu od rodičů a přitom uchovat svobodu práce učitele – úkoly na doma – už jen kvůli tomu, aby rodič věděl, že se ve škole něco děje a kdyby se mu to nelíbilo, mohl se ozvat –ne, že o škole neví a dítě chodí, že je vše „dobré“ a úkoly nemá
- Zodpovědnost rodičů za každodenní školní dění je relativně omezená, ale je výhodné ji správně strukturovat. Právě každodenní **domácí příprava dítěte** (včasný příchod do školy, pomůcky, vhodné oblečení) je na prvním stupni významnou pomocí dítěti a učiteli při vyučování
- Výhodné na začátku roku promyslet věci (pomůcky), které bude dítě během roku potřebovat – napsat seznam, by rodič tušil, co ho během roku čeká a den před Velikonocemi nemusel shánět vyfouknuté vajíčko či žlutou čtvrtku; někdy se dá s rodiči dohodnout, že se určité věci koupí hromadně z určitého fondu a rodiče to nemusí řešit (lepidla, papíry, vodovky...) – učitel a rodič se tak vyhne problémům, zda dítě doneslo/nedoneslo pomůcky na výtvaru a koho za to peskovat, rodiče či dítě

MOŽNÁ TÉMATA ROZHOVORŮ

doma je dítě hodné, proč s ním máte tady problém – asi děláte něco špatně Vy jako učitel

- časté u liberálně vychovávaných dětí, rodiče jim neurčují meze, tudíž nemívají s dítětem problém, neb po něm nic nechtějí (s dětmi začnou mít potíže až později, kdy si to ale také odmítají přiznat)
- snaha poukázat na pravidla a přesvědčit rodiče o jejich výhodnosti – bude to trvat, musíme být obě strany důsledné, pomůžeme dítěti i vám, oboustranně výhodné

dítě se doma pořád učí, zkouším ho a umí to, ve škole ho asi stresujete, když nic neumí

- zaměřit se na intenzitu a efektivitu učení
- vést druhostupňového žáka k zodpovědnosti – sám se učí a chystá si věci, rodič to s ním musí ale pravidelně probrat, zkontrolovat co a jak – „vládnoucí, vše až moc řešící rodiče“ –

řící jim, že svému dítěti do budoucna škodí (oni mají totiž pocit, že mu pomáhají), že i pro ně to bude šikovnější, než se pořád navzájem mořit, co kdo kdy měl mít a nemá

šikanují mi tu dítě, vy s tím nic neděláte

- uznat právo na rozhořčení, je to závažné; co si pod tímto pojmem představujete, máte pro to nějaké pádné důvody – zkorigovat pojem, nabídnout rodiči, ať se podívá do třídy, pokud máte pocit, že je tam dítě ok

zoufalý rodič – nevím, co s ním, je drzý, protivný, nic neumí, nechte si ho

- často jsou rodiče opravdu na konci sil a je třeba společně vymyslet, co se kdy osvědčilo, by dítě fungovalo – pozitivní či negativní motivace; přesto ale podněcovat rodiče, by on situaci řešil, je rodič, za dítě zodpovídá, nenechat přehodit zodpovědnost na sebe – já zkusím... -to rodič mnohdy chce, shodit ze sebe zodpovědnost

- rodič na dítě nadává – chválili jste ho někdy, je marný..., ale určitě by to za něco šlo – dívejte, do školy chodí včas – jak mu to dáte najevo – poukázat na oblasti, které jdou ocenit - někdy rodič vidí vše negativní a je to začarovaný kruh v jeho vztahu k dítěti

propadlé dítě, vy jste ho nechal propadnout, co si chudák počne, nikam se nedostane, máte ho na svědomí

- o prospěchu žáka jste byli informováni, nic se nedělo, holt to tak dopadlo; má možnost dělat reparát, zastavte se, dám vám podklady i upřesním, co je třeba – tlačit rodiče k iniciativě

NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

- ovlivňuje atmosféru setkání a zároveň my skrze ní můžeme ovlivnit atmosféru situace, podle toho, jak potřebujeme
- například, potřebujeme-li aby rodič nabyl většího odstupů, můžeme před sebou držet desky, založené ruce, můžeme se oddělit stolem-sedět naproti x když potřebujeme vytvořit více otevřenou atmosféru, ukázat rodičům, že nám mohou důvěřovat, tak naopak nedáváme mezi nás žádné bariéry, můžeme se posadit „přes roh“ stolu, ruce mohou být jakoby „otevřené“ včetně dlaní – to vše působí na rodiče jako gesta přijetí

Na co si dát pozor:

- „nadřazené“, „podřazené“ podání ruky (tj. jiná než svislá poloha ruky)
- udržovat přiměřený netěkavý oční kontakt
- dodržovat vzdálenost min. 1 m (pocit bezpečí) – pozor učitelé jsou díky dětem zvyklí na menší osobní bublinu!
- nedávat si ruce do obličeje – před ústa, hlazení nosu, mnutí ucha, vlasů atd. - působí to nedůvěryhodně
- neukazovat na rodiče, už vůbec ne tužkou – cítí se ohrožení
- nedělat stříšku z rukou – toto gesto vnímáme jako gesto nadřazenosti
- nesedět příliš ležerně – vzbuzuje to pocit nezájmu, ale ani příliš napjatě – vnáší to napětí do komunikace
- nedávat ruce do kapes - pokud člověk ví, že neví, co s rukama je lepší v nich něco držet – desky, blok...

OBSAH SDĚLENÍ

- když se zamýšlíte, co řeknete rodičům, mějte na paměti, že je nutné si určit maximálně 3 body (témata), kterým se chcete věnovat, jinak si rodiče odnášejí pocit zmatku spíše než konkrétní informace

- dbejte na předpokládaný intelekt rodičů – krátké srozumitelné věty, známé pojmy (nezeptají se, nechtějí v takové situaci přiznat, že nerozumí), názornost (ukážete praktickou ukázkou, jak na to – často jen ze slovního popisu rodiče nepochopí přesně, co se po nich chce),
- sdělení by na začátku mělo obsahovat označení tématu (o čem budeme mluvit) a zakončené by mělo být shrnutím nejpodstatnějšího - ideální je, když se vám podaří, aby vám rodič na konci schůzky sám shrnul, co si odnáší „Mohli bychom teď shrnout, na čem jsme se domluvili...“
- pro pochopení i pro vytvoření pocitu porozumění je důležité občas zopakovat co rodič řekl – „jestli jsem to dobře pochopil, říkáte že.... je to tak?“ Čím bližší slova těm, který rodič použil, tím větší pocit, že mu opravdu nasloucháte a zajímáte se.

Na co rodiče slyší – aneb o co se můžete opřít, pokud po rodičích chceme nějakou změnu

- spokojenost dítěte (např. nebude outsider, bude na tom zdravotně, psychicky lépe, nebude přetížené, bude spokojenější, protože lépe využije své nadání,...)
- ocenění rodičů (podpora jejich rodičovské kompetence – školní problémy ji totiž velmi ohrožují, říct jim, že udělali maximum, pochválit právě ty vhodné vzorce chování ke svému dítěti – tím je posílíme)
- otevřená budoucnost dítěte (zvláště když sdělujeme něco nepříjemného – tak pravdivě, ale bez definitivnosti, ukázat jeho možnosti v budoucnu – př. teď je to sice tak a tak, ale když mu to půjde může...)
- schopnost postarat se o sebe (hlavně u slabších dětí, když se řeší další vzdělávání – že ta a ta možnost mu/jí umožní postarat se o sebe – rodiče z toho mají velký strach, byť o tom nemluví, že to jejich dítě nezvládne)
- pozn: spokojenost rodičů s dítětem (i velkým) vytváří, že i samo dítě je se sebou spokojené – proto je důležité podpořit rodiče v tom, že své dítě přijímají takové, jaké je